

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Poetiske Skrifter V

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter V", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter V*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN, 1926-1930, s. 355. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl05val-shoot-idm139703308012464/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter V

BEMÆRKNINGER

Grundlaget for nærværende Udgaves *Tekst* er *Førsteudgaverne* 2: »Helge«, 1814, og »Oehlenschlägers nye poetiske Skrifter«, I, 1828, hvis Retskrivning og Tegusætning saa vidt muligt er fulgt. En Liste over Tekstrettelser vil findes paa Bogens sidste Sider; for »Hrolf Krakos« Vedkommende støtter de sig for Størstedelen paa den til »Selskabet for de skønne Videnskaber« indsendte Renskrift (Kgl. Bibliotek, Ny kgl. Saml. 2286, 4to; vistnok Afskrift), med hvilken Førsteudgavens *Tekst* overalt er blevet sammenholdt. For *Noternes* Vedkommende har Udgiveren — foruden den til hvert af Værkerne anførte Literatur — benyttet *A. Boysens* Anmærkninger til Liebenbergs Udvalg af Oehlenschlägers »Poetiske Skrifter« (1896 — 1899) samt den udførlige Kommentar til »Helge. Gedicht in Romanzen und Tragödie von A. Oehlenschläger. Deutsch von Gottfried von Leinburg. 4., durchgehends umgearbeitete Auflage.« Lpz. 1896.

Ved Afslutningen af Arbejdet bringer Udgiveren en Tak til alle, der har staaet ham bi med Oplysninger og nyttige Vink, især til Docent, Dr. phil. *Paul V. Rubow*, hvis aldrig svigtende Interesse og Støtte har fulgt Udgaven fra først til sidst.

HELGE

Affattelsestid: »Helge« er skrevet Sommeren 1814 i Døgnboligen paa Frederiksberg og fuldførtes samme Efteraar (Indledning S. II—III; Oehlenschlägers »Lev-

nets», II, 1831, S. 318; »Erindringer«, III, 1850, S. 82--83; *C. L. N. Mynster*: »Mindeblade om Oehlenschläger og hans Kreds hjemme og ude, i Breve fra og til ham«, 1879, S. 219--220, 253--254, 302). *Udkom* i December 1814; Førsteudgaven er lagt til Grund for nærværende Udgaves Tekst. Senere af Digteren besørgede Udgaver: »Digterværker af Oehlenschläger«, III, 1835, »Oehlenschlägers Digterværker«, II, 1845.

Tragedien »Yrsa« opførtes første Gang paa Det kgl. Teater (Musiken komponeret af J. P. E. Hartmann, Op. 78) den 14. Maj 1883 (Komponistens 78-aarige Fødselsdag) og har indtil 4. Januar 1918 oplevet 28 Opførelser. Hertil kommer 8 Opførelser paa Dagmarteatret 21.--31. Maj 1907. Helges Rolle har været udført af Emil Poulsen, Zangenberg, Martinus Nielsen og Johs. Poulsen; Oluf af Fru Gjørling, Fru Augusta Blad, Fru Bodil Ipsen; Yrsa af Fru Hennings, Fru Anna Larssen og Fru Ungermann.

Oehlenschlägers *Kilde* er den islandske *Fornaldarsaga* (ca. 1400) om Hroff Krake, som han kendte fra *Erik Julius Björner*: »Nordiska Kämpa Dater om forna Kongar och Hjältar« (1737); hans Exemplar af Bogen (nu paa Frederiksborgmuseet) bærer følgende Paaskrift: »Af denne Bog lærte jeg først at kiende de islandske Sagaer. Efter den har jeg senere især digtet Helge, Hroff Krake og Harald Hildetand efter Versene i »Karla og Grym.« Hertil kommer *A. S. Vedels* Oversættelse af Saxo, Udgaven 1610.

Se Indledningen S. II--XIV; *C. Hauch*: »Om Digtet Helge af Oehlenschläger. En æsthetisk Athandling« (»Athene«, VIII, 1817, S. 409--445); *Chr. Molbech*: »Forelæsninger over den nyere danske Poesi«, II, 1832, S. 303--308; *Chr. Molbech*: »Studier over Oehlenschlägers Poesi og Digterværker«, 1850, S. 68--69, 171--180; *G. Ljunggren*: »Tegnér och Oehlenschläger«, 1868, S. 24--26; *Kr. Arentzen*: »Baggensen og Oehlenschläger«, IV, 1874, S. 221--230; *P. L. Møller*: »Adam Oehlenschläger. Et Erindringsblad«, 1876, S. 22; *Kr. Arentzen*: »Adam Oehlenschläger. Literaturhistorisk Livsbillede«, 1879, S. 360--363; *Vilh. Andersen*: »Adam Oehlenschläger. Et Livs Poesi.

Mænddom og Alderdom», 1899, S. 57—69; *Ida Falbe-Hansen*: »Øhlenschlägers nordiske Digtning og andre Afhandlinger«, 1921, S. 38—42, 78—79; *Hans Brix*: »Danmarks Digtere«, 1925, S. 160—163; *Albert Nilsson*: »Tre fornordiska gestalter. Helge, Frithiof och Kung Fjalare«, 1928, S. 7—90.

Bidrag til Belysning af Værkets Idé er givet af *Axel Orlík*: »Danmarks Heltedigtning«, I, 1903, S. 161—163; et formelt Forbillede for Romancecyklerne i de to første Afsnit er søgt paavist i de islandske Rimer af *Martus Kristensen*: »Om Oehlenschlägers Helge. Lidt Forhistorie og Efterhistorie« (»Danske Studier«, 1918, S. 97—106); metriske Spørgsmaal behandles af *Ida Falbe-Hansen*: »Om Versemaalene i første Del af Øhlenschlägers »Helge« (»Danske Studier«, 1921, S. 66—75, 134). Af enkelte Afsnit findes Analyser i *Vilh. Andersen*: »Dansk Litteratur. Forskning og Undervisning«, 1912, S. 82—88 [»Frode paa Vifils Ø«], og *Hans Brix*: »Fagre Ord. Smaa Kommentarer til berømte danske Digte«, 1908, S. 89—102 [»Julereisen«]. Om Tragedien »Yrsa« kan henvises til: *Chr. Molbech*: »Studier over Oehlenschlägers Poesie og Digterværker«, 1850, S. 190—192; *Vilh. Andersen*: »Tider og Typer. Goethe«, I, 1915, S. 121—123; *C. M. Rosenberg*: »Det græske Dramas Indflydelse paa Oehlenschlägers Tragedier« (»Kort Udsigt over det philologisk-historiske Samfunds Virksomhed«, III, 1918, S. 185—189); *H. Topsøe-Jensen*: »Sophokles—Schiller—Oehlenschläger« (»Edda«, XVI, 1921, S. 74—89); *Sven Lange*: »Meninger om Teater«, 1929, S. 63—65.

3 *Frodes Draps* Digtet om Frode; poetisk Sidestykke til Titlen paa første Afsnit af (Prosa-) Sagaen om Hrólf Krake »Froða Þattr« (s: Fortællingen om Frode).

5 *Frode paa Vifils Ø*. Verseformen er enten fremkommet ved en Udvidelse af den firlinjede Folkevisestrofe med en ny (fjerde) urimet Verslinie (*Vilh. Andersen*), eller ogsaa er Forbilledet »Der Lindenschmidt« i Arnims og Brentanos »Des Knaben Wunderhorn« (*Ida Falbe-Hansen*).

Hexen erstatter Sagaens Spaamænd, Spaakvinder og Troldkarle, hos hvem Frode efterhaanden søger Oplysning om Brodersønnernes Opholdssted. Oehl. sammenfatter en Række af Begivenheder i en enkelt Situation; paa samme Maade erstatter Kongens ene Rejse til Vifils Ø Sagaens Beretning om, at han først to Gange forgæves sender sine Spejdere, derefter tredje Gang beslutter selv at tage Sagen i sin Haand (Sagaens Kap. 1).

- 7 *Sært voxer op den liden Ulv* i sine bevarede Excerpter af Syvs Visebog (nu i Prof. Vilh. Andersens Eje) har Oehl. af Første Part, No. XI (Ulff van Jern) noteret:

Op voster den unge (Biöcn)
Med hvassc Tænder i Munde.

Visen har paa det paagældende Sted *Racke* [Hund], men denne Gløse har Oehl. ikke forstået (*Rubow*: »Saga og Pastiche«, 1923, S. 11).

- 9 *Sleipner* Odins Hest.
10 *tielde* behænge med Tæpper.
12 *De maatte vel ham skatte paa Skibets vaade Vei* de Skibe, som mødte ham, maatte betale Skat.
13 *Maag* Svoger.
14 *Skoftte* groft Brød.
om I maa om I har Lyst (ty. mögen).
16 *vellystig* kræsen.
et Aar i Sagaen opholder Drengene sig tre Aar hos Sævar Jarl (Kap. 3).
17 *Julereisen*. Det metriske Forbillede er vistnok Visen »S. Oluf Konning i Norge« (Syv, Anden Part, Nr. XIII).
18 *paltuge* pjaltede.
Een holdt i Manken i Sagaen rider de dog hver sin Hest.
19 *vender I Dreng* *nu tilbage* i Sagaen er det Jarlen, der beder dem vende om (Kap. 3).
20 *Atrune* i Sagaen hedder hun Heydur.
21 *Stang* Lapse.
23 *Sigrid* nævnes i Sagaens Kap. 4; hun blev indebrændt sammen med Frode af sine Sønner, da hun nægtede at gaa ud.

- 24 *Frodes Død*. Om Verseaalet se nærværende Udgave I, S. 292—293.
- 25 *Nastrond* se nærværende Udgave III, S. 57 og Noten dertil.
- 26 I Sagaen (Kap. 4) er det Drengenes Fosterfader Reigin, som uden at bryde sin Ed til Frode raader dem til at brænde ham inde: »En lund stod hart nær Hofwet, som Konungen tilhörde, och när the woro dit komne, sade Reigin för sig sielf: om jag hade någon stor orsak at hämnas på Konung Frode, skulle jag tända eld på lunden, och efter detta sade han icke mera» (S. 13). Drengene fulgte hans Raad.
- 27 Indførelsen af Havfruen paa dette Punkt af Handlingen skyldes Oehl. Se Indledningen S. VII. *skatter* se Note til S. 12.
Hlidskialf Odins Sæde.
- 28 *Kalken* Blegheden.
- 29 *Sivet ryster sin Blomstertop* Sivblomsten er Havfruens særlige Kendemærke i Digtet; smf. S. 50, 94, 178.
- 33 *Røeskilde bygges*. Verseformen er Ottave rime. *Kong Hroar, blid og rolig af Naturen* Modsætningen mellem Brødrene findes allerede i Sagaen: »Thessa Bröder woro fast olika til sinnes; Hroar war stilla och from, men Helge war en stor Krigsman, och tyckte altid gierna om, at hafwa mer» (Kap. 4, S. 15). Hos Saxo (S. XXX) fortælles, at Hroar bygger Røeskilde. Se Digtet »Issefiorden» (nærværende Udgave, I, S. 122—123).
- 34 *Mimer* Vogteren af Ygdrasils Brønd, gøres her — som andetsteds hos Oehl. (smf. II, S. 20) — til Viadominens Gud, og Brønden henlægges — til Røskildes Brønd her (smf. ty. *Brunnen*): et rindende Væld. *Hver Aften* i »Thors Reise til Jothunheim» foregaar denne Vandring om Morgenen.
- 36 *Lunden* London (Oehls Note).
Hertjedal Sjælland; smf. nærværende Udgave I, S. 83 og Noten dertil.
- 37 *et Kongebryst* Hrolf Krake, der forener Hroars og Helges Egenskaber.

- 38 *Badehuus* i Sagaens Kap. 15 kommer Huldrekonen en Juleaften til Kong Helge. Efter at have forlokket Kongen, opfordrer hun ham til næstkommende Vinter at søge efter den Datter, hun skal føde ham, »uti tiit *báthús* [o: Skibsnøst]« (S. 34). Ordet har mindet Digteren om *Badehus* og derved fremkaldt Sommerbilledet for hans Fantasi.
- 42 *Den sorte Kofte sig meer et snoer* J. P. Jacobsens berømte, men lidet træffende Kritik af denne Strofe findes i 6. Kapitel af »Niels Lyhne« (»Samlede Værker«, udg. af Morten Børup, II, 1926, S. 83—85).
- 43 *Lindesnæs Norges sydligste Forbjerg.*
- 44 *Loke Utgardeloke; Niffelheim* se nærværende Udgave II, S. 44 og Noten dertil.
- 46 *Ægir* om Oehl.s Opfattelse af Jætten Ægir som en nordisk Neptunus — se Noten til III, S. 44. *Njord* raader for den gunstige Vind; hans Hustru *Skade*, Jætten *Tiasses* Datter, opfattes her som Stormens Gudinde. I Snorres Edda, 21. Fabel, enes *Njord* og *Skade* om skiftevis at opholde sig i Bjergene, *Skades* Hjem, og ved Havet paa *Noatan*; 9 Dage det første Sted, 3 det sidste. Oehl. lader dem skiftes til at være Herre over Vindene, saaledes at en fredelig Periode paa ni Dage følger ni Dages Storm.
- 47 *Ran Ægirs Hustru*; i sit Næt fisker hun alle druknede Mænd (Edda, 58. Fabel).
- 49 *Filefield* Bjærgparti i Norge mellem *Jotunfjældene* i Nord og *Hemsedalsfjældene* i Syd.
- 50 *Hælhest* i dansk Folketro en trebenet Hest uden Hovede; den varsler Død for den, som møder den.
- 53 Episoden med Fuglen er fri Digtning; den forbinder *Havfrue-Handlingen* med *Oluf-Handlingen*.
- 55 *Angelsaxen* Sagaens *Saxen* er senere Tidens *Holsten*. en *Søn af Odins hellige Stamme* ifølge *Snorre* (*Ynglinge-Saga*, Kap. 5) var *Helges* Stamfader *Skjold* en Søn af *Odin*.
Embla den første Kvinde i Verden. Se nærværende Udgave III, S. 85.

57 Helge reiser til Dronning Oluf. Af denne Romances 40 Strofer er de 15 (Nr. 1—13, 17 og 20) en fri Oversættelse af »Nibelungen Lied« 7. Sang: »Wie Gunther Prünhilde gewan«, Strofe 389—394, 396, 400—401, 403—407, 423 og 437. Oehlenschläger har dog næppe benyttet den middelhøjtyske Tekst, men rimeligvis F. H. von der Hagens nytyske Gendigtning (1807). Med denne Romance indføres Nibelungenverset i dansk Litteratur; dog har Oehl. med sikker metrisk Takt undgaaet den sjendommelige Udvidelse med en betonet Stavelse mere, som forekommer i den tyske Strofes ottende Halvvers. Til Sammenligning meddeles det paagældende Afsnit efter von der Hagens Ud-gave:

In derselben Zeits, da war ihr Schiff gegahn
Der Burge also nahen; da sach der König stahn
Oben in den Fenstern viel manich schöne Maid:
Dass er sie nicht erkannte, das war ihm währlichen leid!

Er fragte Siegfrieden, den Gesellen sein:
sist auch das irgend kunde um diese Magedein,
Die dort herieder schauen gen uns auf die Flut?
Wie auch ihr Herrc heisse, sie sind viel hohe gemuth«.

Da sprach der Herrc Siegfried: »Nun sollt ihr heistlich spöhen,
Unter ein Jungfrauen, und sollt mir danne gestehen,
Welche ihr nehmen wolltet, sisset ihr dess Gewalt«.
»Das thut ich: — sprach da Gunther, ein Ritter küene und bald —

Ich sehe ihrer eine in einem Fenster stahn,
In schneeweissem Kleide; die ist so wohlgethan;
Die wählen meine Augen um ihren schönen Lab:
So ich Gewalt dess hätte, sie musset werden mein Weib«.

»Dir hat erwählt viel rechte deiner Augen Schein:
Es ist die edel Brunhild, das schöne Magdein,
Nach der dein Herze ringet, dein Sinn und auch dein Muth«.
Alle ihre Cohärde die dauchte Guntheren gut.

Da hiess die Köpiginne aus den Fenstern gahn
Ihre herrlichen Mäide; sie sollten da nicht stahn,
Den Fremden anzusehen; dess waren sie bereit:
Was da die Frauen thaten, das ist uns nachmals auch gesait.

— — — — —

Nur vier waren ihrer, die kamen in das Land:
Siegfried der Kühne ein Ross zog auf den Sand.
Das sahen durch die Fenster die wädelichen Weib:
Dess dauchte sich getheurt des Königes Guntheres Leib.

Ihre Säitel wohl gesteinert, ihre Vorbuge schmal, --
Sie ritten herrliche für Brunhildens Saal --
Daran so hängen Schellen von lichtem Golde roth:
Sie kamen zu dem Lande, als ihre Jugend es ihnen gebot.

Mit Speeren neu geschliffen, mit Schwertern wohlgethan,
Die auf die Sporen gingen den wädelichen Mann,
Die führten die viel Kühnen scharf und zu breit:
Das sahe alles Brunhild die viel herrliche Maid.

Sie liessen ohne Flute das Schiffel bei der Fluth:
So ritten zu der Burge die Helden kühne und gut.

Sechs und achtzig Thürme sie sahen darinne stahn,
Drei Paläste weite und einen Saal wohlgethan.
Von eddem Marmelsteine, grame also ein Gras:
Darinne selbe Brunhild mit ihrem Ingesinde wass.

Die Burge die war entschlossen und viel weit aufgethan,
Da liefen ih'n entgegen die Brunhildens Mann,
Und empfingen diese Gäste in ihrer Frauen Land:
Ihre Ross' hiess man behalten und ihre Schilde von der Hand.

Da sprach ein Kämmerere: »Gebet uns die Schwert,
Und auch die lichten Brünne. -- »Dess seid ihr ungewähr, --
Sprach da von Tromg Hagene -- wir wollen's selbe tragen.
Da begannete Siegfried ihm die Hofesitte sagen:

»Man pflegt in dieser Burge, das will ich euch wohl sagen,
Dass nie keine Gäste hie dürfen Waffen tragen:
Nun la't sie tragen hinne, das ist viel wohl gethan.
Dem folgete ungerne Hagene Guntheres Mann.

Sie sprach: »Ist er dein Herr und bist du sein Mann, --
Die Spiel, die ich ihm füge, will er die also bezahn,
Und behabt er dess die Meisterschaft, so werde ich sein Weib:
Aber ist, dass ich gewinne, es geht euch allen an den Leib.

Da schoss viel kräftiglichen die herrliche Maid
Auf einen Schilde neuen, viel starke und breit.
Den trug an seiner Hande das Siegfriedens Kind:
Das Feuer sprang vom Stalle, also es wehte der Wind.

til Maade tilpas. Mellem Oehls Syv-Excerpter findes følgende Citat af »Den første Vise om Frue Grimild (Første Part, Nr. VII): »Hun var smal i Mide, — Til Maade var hun lang.«

- 59 *granvoxen* se nærværende Udgave IV, 162 og Noten dertil.
Væddekampen stammer fra »Nibelungenlied«; i Sagaen (Kap. 6) giver Dronningen tilsyneladende efter for Overmagten og søger at vinde Tid ved Gæstebudet, indtil hendes Forstærkninger kan komme til hjælp.
- 61 *giæster* bevrerter (talrige Eksempler hos Oehl.)
paa Stund straks.
Blommer Blomster.
- 63 *Hun vugged mig i Søvn* i Sagaen stikker Oluf Helge med en Søvnorn; han kommer først til Bevidsthed, da hans Mænd fjerner den igen.
- 64 *Skulde dandser for sin Fader i Roskilde*. Strofeform og Omkvæd er inspireret fra Folkevisen »Havfruens Spaadom.« (Syv, Anden Part, Nr. XXVIII). Denne og de to følgende Romancer er frit opfundet af Digteren.
Tillic Gulv; egl. Planke, Fjæl (saaledes nærværende Udgave I, S. 64).
qvæles Udgaven 1835 har *tvinges*.
- 67 *Riid dog eengang under Øe* Reminiscens fra »Aage og Else«-Visen (Smilgn IV, S. 258). Udtrykket betyder: at ride ud, rejse bort. Ifølge Sagaen (Kap. 5) var Hroar iøvrigt gift med en engelsk Kongedatter.
Du est Danmarks ældste Konning efter Traditionen (Sagaens Kap. 3) var Hroar to Aar ældre end Helge. Naar Oehl. gør Helge til den ældste, er det for at forklare, hvorfor hans Søn (Hrolf) og ikke Hroars kommer til at arve Riget.
Det er ikke skeet som sagt smilgn. Talemaaden: som sagt, saa gjort.
- 71 *Hun klyngte sig til Stavnen* dette Træk har Oehl. vel husket fra sin Oversættelse af »Valents Saga« Kap. 1. (»Det skandinaviske Litteraturselskabs Skrifter«, 5. Aargang, 1809, S. 356).

- som *Frøia til Jetten* ☉: som Thor i Frøias Klæder til Jætten Thrym (for at genvinde sin tabte Hammer); til Eddakvadet om Thrym hentyder ogsaa Versene: *Sfene paa Barmen — Hamren i Armen*.
- 73 Helges List. Verseformen er Hildebrandsstrofen (smuln. »Thors Reise«).
- 74 *en Søemand* i Sagaen (Kap. 7) forklæder Kongen sig som en Tigger; han møder en *Træl*, der giver Dronning Oluf Underretning om Skatten, som hun hemmeligt om Natten kommer for at hente. I Stedet herfor har Oehl. indsat den smukke Fiskeridyl og den virkningsfulde og skønne Jagtscene.
- 76 *skatter* se Note til S. 12.
- 78 *Jagten*. Albert Nilsson (»Tre fornordiska gestalter«, 1928, S. 71 ff.) har henvist til Vergils Skildring af Dido paa Jagten (»Eneidene«, IV), som Oehlenschläger bl. a. har læst i Schillers Oversættelse, som muligt Forbillede for denne Romance. Derimod er *Fremstillingen ikke*, som hævdet smst., paavirket af »Nibelungenliedes 16. Sang.
- 79 *de Kløverblads Støvler* se nærværende Udgave IV, S. 87 og Noten dertil.
- 82 *Oluf paa Strandbredden*. Denne og den følgende Romance er fri Digtning; Sagaen fortæller blot (Kap. 8), at Oluf lønligt fødte Datteren Yrsa, og at hun sendte hende ud som Hyrdepige, da hun blev 12 Aar gl.
- 83 *Steenplanten* Korallen.
- 87 *Dysken* Bordet.
- 88 *saa heed min Tæve!* »En tj (Hunhund) åtte hon, som het Yrsa, cfter hvilken hon kallade Jungfrun Yrsa, som doch wart mycket fager til sin skapnad« (Sagaens Kap. 8, S. 23).
- 103 *Thuiskons jre Blod* Tyskoren; Thuiskon, den jordfødte Gud, betragtede de gamle Germaner som deres Folks Stammefader (Tacitus: »Germania«, Cap. II).
- 109 *Breidablik* Balders Bolig. *Trællen bær et lange Haar* dette stemmer med oldgermansk Opfattelse; se Jacob Grimm: »Deutsche Rechtsalterthümer«, 3. Ausg., 1881, S. 283.

- 115 *aa*rlig *Skjændselsfest* dette Træk skyldes Oehl.
- 116 *Ran* se Noten til S. 47.
- 118 *Siofna* se nærværende Udgave II, S. 30 og Noten dertil.
- 119 *en Hyrdepige nærmer sig* om Helges og Yrsas Møde fortæller Sagaen i Kap. 8: »Når nu Jungfrun wardt tretton (såxton) åhr gammal, hände ihet sig, at Konung Helge kommer dit til laadet, och lyster honom wetta hwad tidningar ther i landet wore, ty tog han en tiggare klädning på sig, gick in i skogen och wardt warse en stor hiord, och ther hos en qwinna, ung til åhren, som wachtade hiorden, men så deyelig war hon, at aldrig tyckte han sig hafwa sedt wackrare Piga. Han tilsporde henne om hennes namn, eller af hwad härkomst hon wore; hon sade sig wara fattigmans barn och heta Yrsa. Inga trälachtiga ögon hafwer du, sade han; han fattade så strax kiärlek til henne, och sade thet wara billigt, at en tiggare ächtade henne, efter som hon war tiggare barn, och skulle han nu ändteligen äga henne. Hon bad honom thet ej giöra, men han tog henne med sig om bord, och seglade sedan hem i sitt rike« (S. 23).
- 122 *Folkvangur Frejas Bolig*. Smlgn. nærværende Udgave II, S. 33.
- 125 *Herreskiold* se nærværende Udgave III, S. 266 og Noten dertil.
- 128 *loved* elskede (Folkvisendtryk). Mellem Oehl.s Syvs Optegnelser findes: »At love en Jomfru« (Anden Part, Nr. II, »Germand Gladen Svend«). *Seid* Trolddom, som især øvedes af Kvinder. Smlgn. S. 335 og Noten dertil.
- 129 *Maanegarm* en Ulv, som forfølger Maanen og i Ragnarok skal opluge den (Snorres Edda, 10. Fabel).
- 132 Det metriske Skema til Korset er hentet fra K. W. F. Sofgers tyske Oversættelse af *Sophokles'* »Kong Oidipus«, V. 462-516. — Havfruens Kamp med Helge ses her som et Led i den store Strid mellem Tilværelsens gode og onde Magter, som begyndte, da Bures og Børs Æt (Odin, Vile og Vø) fældede Ymer og skabte

- Verden af hans Lig, og som først ender i Ragnarok. Selve Skabelsesmyten har Oehl. tidligere udførligt fortalt i »Thors Reise«, 3. Sang, Strofe 44—59 (nærværende Udgave II, S. 82—86), hvortil henvises.
- 133 *Bergelmer* Jætternes Stamfader. Se II, S. 86.
I Ragnarok anfører *Surtur* (smlgn. III, S. 154) Muspels Søner; sammen med Fenrisulven og Midgardsormen (*Jormungard*) drager de til Vigrid/Sletten til den afgørende Kamp med Gudene, hvor Surtur fælder Freyr, Fenris Odin og Midgardsormen Thor (Snorres Edda, 48. Fabel).
- 134 *Frostkæmperne* Hrimthusserne, der alle undtagen Bergelmer druknede i Ymers Blod.
Himlens Bro naar Surtur og Muspelsønnerne rider over Bifrost (Regnbuen), styrter Broen sammen.
- 137 *Lofn* Gudinde, som overvinder Hindringer for Elskende (Snorres Edda, 30. Fabel).
- 142 *Valaskjalf* Odins Hal omkring Højsædet Hlidskjalf. Se nærværende Udgave II, S. 55 og Noten dertil.
Stegfred Frille.
- 143 *glæster* smlgn. Noten til S. 61.
spænder op de hvide Sell! Oehl. synes her at tænke paa Saxos Skildring af Helges sidste Levedage og Død: »(hand) hafde . . ingen lyst at bliffue i sit Fædrene land, for den Blodskam, som hand hafde tilforn bedreffuct. Thi drog hand længst bort vdi Østen. der bleff hannem forkast samme sin onde Gierning, huor aif nogle meene, at hand haanedis saa saare, at hand myrde sig met sit eget Suerd« (S. XXXI).
- 145 *den strænge Mø* Nornen.
Helges Datter:Brud i Sagaen (Kap. 13) er det Oluf selv, der aabenbarer Yrsa Hemmeligheden, efter at Helge og Yrsa i nogen Tid har levet lykkeligt sammen; hendes Motiv hertil er ikke Anger, men Skadeslyst og Hævntørst.
- 146 *Sikilei* Sicilien.
- 148 *Freia, Odins Datter* Freia var Datter af Niord og hørte til Vanerne.
- 151 *Krandsen* Kronen, Kongeringen.
Mykilati Tilnavn til Kong Dan.

- 152 *Bjarkemaal* allerede Hauch («Athene», VIII, 1817, S. 435) bebrejdede Oehl. dette som en Anakronisme, da Bjarkemaal jo besynger Hrolf Krakes sidste Kamp. Oehl. har vist imidlertid opfattet Navnet som en Betegnelse for et Digt, skrevet i et bestemt Versemaal, der forherfiger Kampen og Modet. Se saaledes hans Ungdomsdigt »Bjarke-Maal« (nærværende Udgave I, S. 4) og det i Noten dertil anførte Citat fra Peder Syv, samt dette Bind S. 275.
- 154 Under Arbejdet paa »Helge« udkom i September 1814 P. G. Fibigers Oversættelse af Sophokles' »Philoktetes«. Som C. M. Rosenberg har paavist, svarer Yrsas Alsked og Reigins Slutreplik (17 + 3 Linier) baade i Form og Indhold til Philoktetes' Farvei og Korsets afsluttende Ord:

Saa gaa vi da nu alle tilsammen,
og bede til Bølgernes Nymphes, at hvaldt
de beskyttende ville tilbage os føre. —

HROLF KRAKE

Affattelsestid: I Efterskriften til »Helge« bebudes en Fortsættelse om »Hrolf Krake«, og Oehl's oprindelige Plan var — ifølge Meddelelse fra C. Hauch til Ljebenbergs — at udføre Værket »i store Romancer, af og til forbundne ved prosaiske Stykker i den gamle Sagastil.« Det blev imidlertid opgivet til Fordel for »Hroars Saga«, og der findes ingen bevarede Skitser. Derimod haves endnu Udkast til to 5-Akts Skuespil, et Heltelystspil: »Hrolf og hans Kæmper« og en Tragedie om Hrolfs Død (Kgl. Bibliotek, Ny kgl. Samling 2752, 4to, Fasc. V). I 1827 har Digteren imidlertid besluttet sig til at behandle Eronet i episk Form; den 13. Oktober oplæste han de to første Sange i Studenterforeningen og i Februar 1828 var han beskæftiget med Slutningen. Værket indsendtes i Manuskript (nu paa Det kgl. Bibliotek, Ny kgl. Samling 2286, 4to) til »Selskabet for de skønne og nyttige Videnskaber«, der tildelte Digteren Restbeløbet (400 Rdl.) af den 1789 udsatte Pris for en god Epopee; de første 600 Rdl. var 1804 tildelt Biskop J. M. Hertz for Hexameterdigtet »Det be-

friede Israel«. (Indledning S. XIV—XVI; Oehlenschlägers »Leynet«, II, 1831, S. 355—356; »Erindringer«, IV, 1851, S. 48—50; C. L. N. Mynster: »Mindeblade om Oehlenschläger«, 1879, S. 298 og 300; »Kjøbenhavnsposten«, 1828, Nr. 43, S. 170; »Af P. V. Jacobsens Dagbøger 1827—33, udg. af J. Clausen« (»Personallist. Tidsskrift« 4 R., II, 1899, S. 65, 76, 81—82)). Trykt første Gang som Bd. I af »Oehlenschlägers nye poetiske Skrifter«, November 1828 (ogsaa Særudgave: »Hrolf Krake, et Heltedigt«), hvis Tekst nærværende Udgave følger; senere af Digteren besørgede Udgaver: »Digterværker af Oehlenschläger«, VIII, 1837; »Oehlenschlägers Digterværker«, III, 1845; »Hrolf Krake, et Heltedigt«, 1847.

Oehlenschlägers Kilde er Erik Julius Björner: »Nordiska Kämpa Dater« (1737); heri Hrolf Krakés Saga samt dens Supplement: »Kårt utdrag af Bodvar Bjarkes Saga«; hertil kommer A. S. Vedels Oversættelse af Saxo, Udgaven 1610; Gerhard Schönings Folioudgave af Snorre Sturlesons »Heimskringla« I, 1777, Peder Resens Udgave af Snorres Edda (»Edda Islandorum« 1665), samt P. F. Suhm: »Om Odin og den Hedniske Gudelære og Gudstieneste udi Norden« (1771). — En Fremstilling af hele Sagnstofet findes i Axel Olrik: »Danmarks Heltedigtning I. Rolf Krake og den ældre Skjoldungrække« (1903).

Se Indledningen S. XIV—XXIV; »Dansk Litteraturtidende«, 1829, S. 1—16, 29—32 (af P. E. Müller?); J. L. Heiberg: »Oehlenschlägers »Rolf Krake« (»Prosaiske Skrifter«, III, 1861, S. 291—324); herimod C. Hauch: »Om Recensionen af Oehlenschlägers Hrolf Krake i Maanedsskriftet for Litteratur« (»Kjøbenhavnsposten«, 1829, Nr. 106—107, S. 429—431, 433—437); Heibergs Anmeldelse fremkaldte en interessant Brevveksling mellem ham og H. C. Ørsted: »Breve fra og til Johan Ludvig Heiberg«, 1862, S. 111—121; ogsaa trykt i »Breve til og fra Hans Christian Ørsted. Udgivne af Mathilde Ørsted«, II, 1870, S. 92—99. »Maanedsskrift for Litteratur«, I, 1829, S. 424—433 (af H. C. Ørsted); C. Molsbech: »Studier over Oehlenschlägers Poesie og Digterværker«, 1850, S. 69—70, 170—171; P. L. Møller: »Adam Oehlenschläger«, 1876, S. 23; Kr. Arentzen: »Adam Oeh-

lenschläger», 1879, S. 422—425; *Vilh. Andersen*: »Adam Oehlenschläger. Manddom og Alderdom«, 1899, S. 190—194; *Ida Falbe-Hansen*: »Oehlenschlägers nordiske Digtning«, 1921, S. 42—43, 45—47, 79; *Hans Brix*: »Danmarks Digterne«, 1925, S. 163—164. En Studie over Versemaalet er foretaget af *J. L. Heiberg*: »Anledning af Versemaalet i Oehlenschlägers Rolf Krage« (»Prosaiske Skrifter«, III, 1861, S. 415—433).

157 *bygge sit Fædreland med Lov* Hentydning til Indskriften (fra Fortalen til Jyske Lov) over Københavns daværende Raadhus (indviet 1817): »Med Lov skal man Land bygge«.

160 *et Sørgespil* »Rolf Krage« (1770).

forkastede jeg Stunzerne forkastede jeg Inddelingen i Strofer med stadigt samme Antal Linter i hver.

164 *Hemstischen Halvverset*.

Cæsuren se nærværende Udgave III, S. 7 og Noten dertil.

en tydsk Oversættelse denne udkom aldrig.

169 *Hottur liden Fiskerdræng* i Sagaens Kap. 33 er han en Bondesøn; de smukke Fiskerskildringer skyldes Oehl.

Svipur er i Sagaen en Bonde i Sverrig, Svipdags, Beigals og Hvitserks Far (Kap. 8), medens Hotts Faders Navn ikke nævnes. I »Kort uddrag af Bodwar Bjarkes Saga« (S. 134) kaldes han imidlertid Svipur, og Oehl. har taget Navnet herfra, da han ingen Brøg havde for Sagaens Svipur i sit Digt.

Pulsvaaden stort Fiskergarn, som bruges ved Aales fiskeri.

Ran se Noten til S. 47.

170 *Goden Gudehusets Præst*.

i Jernet klædt, som Isen i Kap. 37 skildres Bersærkerne: »alla gråhåriga, och så beklädda med harnesk och järn, som hade man åskådat något annat israël eller jstackar« (S. 85).

Hrolf er Alles Konge (Hrolf er) »luftlig och behagelig emot the arma och förtryckta, samt emot alla andra som icke bryta honom emot, thehos så sacht-

- modig, at han lika wänligt talar med the fattiga som med the rika» (Kap. 22, S. 49).
- 171 *loved* se Noten til S. 128.
- 173 *fange* modtage.
Disk se Noten til S. 87.
- 174 *Fulla* var Friggas, ikke Frejas *Æskemø* (∴ Kammerpige).
- 175 *Straahalm* Halmstraa.
- 176 *Gsfelbænken* se nærværende Udgave IV, S. 222 og Noten dertil.
Drifa Hrolfs Kærlighedshistorie (se Siette Sang!) er fri Digtning; i Sagaen er Drifa hans Datter.
Svipdag o. s. v. Kæmpernes Navne opregnes i Sagaens Kap. 49, hvor Hjalte kalder dem til Strid.
Da sidstegang i Upsal for Adils kæmper blev Sagaens Kap. 21.
- 177 *Marius* i Plutarkhs Biografi af den store romerske Feltherre fortælles det, at Teutonerne udfordrede ham til Kamp, men at han ikke brød sig derom, men først søgte at vænne sine Soldater til Fjenden, og at han i den afgørende Kamp ved Aquæ Sextiæ (102 f. Kr.) lokkede Barbarerne i Baghold. Da Turen næste Aar ved Vercellæ kom til Cimbrenne, sørgede Marius for at stille sine Soldater saaledes, at Fjenderne fik Solen i Øjnene, og han vandt ogsaa her en tilintetgørende Sejr over de fremtrængende Germaner.
Einhertiar hos Thor de faldne Kæmper gik til Odin, ikke til Thor.
- 178 *skærne* udskaarne.
Trølværk Gitterværk.
- 179 *Hugfeld* Haglbyge.
Mundgodt Gengivelse af oldn. *mtungót*, ØI: Ordet har intet med *Mund* og *godt* at gøre.
- 181 *Njord* se Noten til S. 46.
sørgelig sorgfuld.
heimodig tapper.
en bredskuldret Kæmpe Bjarkes Ankomst til Danmark og Besøg hos Hotts Forældre fortælles i Sagaen Kap. 33.

- 183 *slette flade*.
Gefion se Femte Sang, S. 235—236.
Svithlod Sverrig.
Gullinbørste Frejrs, Frugtbarhedsgudens, gyldne Galt;
her Symbol paa Markens Grøde.
Granden Naboen.
Sarpen se nærværende Udgave I, S. 26 og Noten
dertil.
- 184 *Ymer* se S. 132 f. og III, S. 83 f.
Arthur, Diderik af Bern berømte middelalderlige
Sagnhelte.
- 185 *Hofværk* krigerisk Bedrift.
de mindste Knogler »Förthenskuld wil jag nu ingen
annan lön begära af dig för min kostfrihed, än at
tu snarare tager the små benen at kasta honom med,
än the större, i fall han icke redan wore döders»
(S. 76).
overbrat pludseligt.
- 186 *Nattergalen* Oehl. glemmer her og i det følgende, at
det var ved Høstens Tid, at Bjarke kom til Danmark.
Fra Kaukasus Oehl. elskede Snorres Teori om Aser-
nes Indvandring fra Asien. Se Prologen til »Aladdin»,
II, S. 66.
Sagaens Kap. 34 fortæller om Bjarke's Komme til Lejre.
- 188 *en liden smudsig Haand* »ty såg han tit och wardt
warse en swart och oren hand komma upp ur en stor
benhög som ther låg» (S. 76).
bert tydeligt, klart (Folkeviseuttryk).
- 189 *knæsette* antage som Fosterson.
Thorvald Thorvaldsen.
- 190 *Askur* se nærværende Udgave III, S. 85.
svøbt i Skind Folkeviseuttryk; mellem Oehl's Syv-
Excerpter findes: »Hun svøber sit Hoved i Skinde»
(Første Part, No. VII).
- 191 *Iumske Hromund* i Sagaen nævnes Navnet ikke paa
den Kæmpe, Bjarke fælder; Hromund hin Haarde
forekommer i den løromtalte Fortegnelse over Hrolfs-
kæmperne i Kap. 47, men hans Tilnavn har længs-
let Digterens Fantasi, da han skulde skildre den
brutale Benkaster.

- 192 *den skammelige Skik* »ty i hafwen, sade han, tagit eder här i mitt hof en elak wana, at siä och kasta oskyldigt folk med ben säsom hundar, hwiikat för lärande är mig til sidwördnadt, och eder til stor skam; hafwands jag altid talt härom förr, men j hafwen ej gifwit acht ther uppå« (S. 79). — Hrolfs Tale forkortedes betydligt i de senere Udgaver af Digtet.
Valen de faldne Kæmper.
Gullintop Heimdals Hest; se III, S. 192.
- 193 *sær* i særlig Grad.
Rundhed Gavmildhed.
- 194 *Jeg vil ei spore Mæden paa ham* Hrolf er mindre optimistisk i Sagaen: »icke skall jag spara maten för honom, fast än jag ser at han ej lærer wara mig til någon heders« (S. 79).
- 195 *Han viste ham — brunlig Strimmel Støv* dette Afsnit er udeladt i de senere Udgaver.
Hialter Sværdhæfter.
en Okerstrime en Stribe gul Jord.
- 196 *en Mandbiörn* Oehl. har her fulgt Saxo; i Sagaen (Kap. 35) er det et Uhyre, en Drage, som særligt hjem søger Landet.
- 197 Bjarkes Fødsel og Opvækst fortælles i Sagaens Kap. 24—32.
Opdal Fjeldbygd i Trøndelagen.
- 199 *Elivaga* se nærværende Udgave III, S. 319 og Noten dertil.
ridet . . . under Øe se Noten til S. 67.
- 200 *Pismut* (norsk) en grov Pels eller Skindkolte.
- 204 *qvær stille*, her: urokkelig.
hiertegreben beklemmt, bange. Smlgn. IV, S. 23, og dette Bind S. 224 og 317.
- 205 *den frygtelige Glavind* i Sagaen (Kap. 35) lykkes det Bjärke ved en Trylleformel at faa Sværdet løs i det rette Øjeblik; det sidder fast i Balgen. Og det er han, der dræber Uhyret, mens han kaster den rædselslagne Hott i en Mose. Oehl. har tildigtet det meget smukke Træk, at Drengen, der ser sin Fo-

- sterfader i den yderste Nød, pludseligt glemmer sin egen Frygt og øver en Heltebedrift uden at betænke sig et Øjeblik.
- 206 *Naar Odin vinker* Oehl. har paa dette Sted virkningsfuldt indflettet sit Ungdomsdigt »Biarke-Maal« (se nærværende Udgave I, S. 4—5).
Skøgul en af Valkyrierne.
- 208 *den blide Gefjons Mø* betyder vist nok blot: den blide Pige fra Sjælland. Anderledes A. Boysen, der fortolker Stedet ved en Henvisning til, at »Gudinden Gefjon samlede om sig de med Elskovsfølelser ubekendte Møer i Valhal.« Men dette kan næppe gælde den forelskede Signe i Leire.
- 209 *en Skæmt* denne formor sig paa en noget anden Maade i Sagaen (Kap. 36). Her rejser Bjarke og Hott Dyret op, saa at det ser ud, som om det er levende; næste Morgen samler Kongens Kæmper sig for at fælde Uhyret, og til Kongens og alles Forbavselse løber den forskræmte Hott i Forvejen med Kongens Sværd Gyldenhalte og stikker det ned. Hroif har dog sine egne Tanker om Sagens rette Sammenhæng (at Bedrilen skyldes Bjarke), men han optager venligt Hott i sine Kæmpers Kreds og giver ham Navnet Hjalte.
Rude saaledes Saxo; i Sagaen har Hroif ikke andre Søstre end Skuld.
- 210 *Du fældte Bjørnen ene, med tolv Kæmpers Kraft.*
Tydeligere i Ms.:
Du fældte Bjørnen ene, skændt den har tolv Mands Kraft.
svar drabelig.
- 211 *den Hugprude* den højsindede; Hjaltes Tilnavn i Sagaen.
Asi (oldn.) Kærlighed.
- 212 *pladet Hundske* Stridshandske.
Vaulundurs Vidrik Vidrik Vaulundursen optræder i »Hroars Saga«, Kap. 14, hvor hans Skjoldemærke og saa omtales; Oehl. kendte det fra Visen »De vare syv og syvsindstyve« (Syv, Første Part, Nr. V).
- 214 *Agnar Ingilson* Episoden er hentet fra Saxo (S.

XXXIII—XXXIV), som fortæller, at Bjarke ved Agnars Bryllup blev saaret af et Benkast, som han kvitterede for ved at hugge vedkommende Kæmpe ned (smilgn. Skildringen i Digtet af Hromunds Død). Der opstod Tumult; forbitret over, at Bjarke havde spildt Bryllupsglæden, æskede Brudgommen ham til Ene-kamp og faldt. Hrofi gav derfor Rude til Bjarke. Naar Agnar skildres som den uveikomme Frier, hvad Saxo intet kender til, skyldes dette Indflydelse fra den beslægtede Episode i »Bodvar Bjarkes Saga« (S. 136—137).

215 *Mens Een tit andre fælde* o. s. v. bedre i Ms.:

Naar een Mand Andre fælde, tit Agnar fælder ti.

Giallerbro fører de døde til Hel. Se nærværende Udgave III, S. 194.

sin Heltæt i Udtoget af Bodvar Bjarkes Saga (S. 129) er Agnar Hrolfs Fætter.

Hærværk Krig.

216 *Marbendil* en Havmand, som omtales af Suhm: »Om Odin« (S. 224); *Ægirs* frygtindgydende *Hjelm* smst. S. 219—220. Smst. S. 225 nævnes *Margyge*: »en Gyge, det er Kiæmpinde i Havet, som skal have været skabt som en Kvinde fra Bæltstedet op ad, og havt store Patter, lange og store Hænder og sidt Haar, og været som et Menneske baade paa Hals og Hoved. Fingrene have været sammenføyede, ligesom Tærne paa Vandfugle; men neden til var det skabt som en Fisk med Skæl, Spord og Finder.«

217 *Vaabensax* et kort Sværd.

Gram, Humble, Hading danske Konger (Saxo).

sit Taalmod hos Saxo (S. XXXII) nævner Hrofi Taalmod som den ypperste Dyd.

paltuge Stakarle pjaltede Tiggere. Smilgn. nærværende Udgave I, S. 72 og Noten dertil.

219 *Badlung* (oidn.) Høvding.

Hothing Agnars Sværd nævnes i Saxos Gengivelse af Bjarkemaalet (S. XXXVI).

220 *lad i Kredsen os gaæ* Kredsen er her den afgrænsede Kempplads i en Tvekamp.

- 222 *paa baade Hænder* se nærværende Udgave II, S. 16 og Noten dertil.
Bane Banemand.
- 223 *Forklaring* Oppgøet.
- 224 *Badehusets Biælker skjulte hendes Skam* se »Hroars Saga«, Kap. 20: »Skulde belønner Ragnvald« — først med sin Elskov, dernæst med Døden, idet hun styrter den sovende Skjald i Søen gennem en hemmelig Lem i Gulvet paa Kong Helges Badehus.
- 225 *efter Døden lœe Saxo fremhæver med Beundring* (S. XXXIII, XXXVI), at Agnar gik lænde i Døden; Oehl. omtyder Fortællingen i naturalistisk Aand: det afhuggede Hovedes gyseligt fortrukne Træk.
- 227 Kampen paa Venerns Is mellem Adils og Ale samt Adils Løfter til Hrolf og hans Kæmper om Guld og Skatte har Oehl. fra Snorres Edda, 64. Fabel (Brudstykket af Skjoldungesaga).
Vøggur Navneformen fra Snorres Edda; hos Bjørner hedder han Wøggur, i Vedels Saxo Vigge.
Hildetand se nærværende Udgave I, S. 75.
- 228 *Freiers Billed* i Upsala var Frejrs Hovedhelligdom, hvor der undertiden fandt Menneskeofre Sted.
paa Blodringen svor »den, som skulde gjøre Eed, gjorde det i et Hof [Gudehus]. Han tog i Haanden en Sølv Ring, dyppet i, eller smurt med Menneske-Blod, som var ofret« (Suhm S. 328).
Hro hvem Adils i »Hroars Saga«, Kap. 21, fælder i en Tvekamp, hvorefter han ægter Yrsa.
- 229 *Blodmand* Blotmand, Offerbringer.
i hviden Særk den, der ofrede, var iført linnede Klæder (Suhm S. 349).
Solens Straale faldt fra Taget »Templene havde Lysning oven fra« (Suhm S. 347).
klar straalende.
Yngve du ogsaa kaldes i Snorres Heimskringla, Ynglinge-Saga, Kap. 12 (10).
Heste, Haner, Hunde Suhm nævner, at der ved et Juleblot i Lejre ofredes 99 Mennesker, 99 Heste, 99 Hunde og 99 Haner til Guderne (Suhm S. 343).

- 230 *Gialdre Tryllesange*.
- 232 *hin Slægt* det følgende Afsnit giver et Resumé af Ynglinge-Saga, Kap. 15—31 (17—27), en Kongerække paa Vær, der omfatter Adils Forgængere helt tilbage til Yngve-Freis Sønnesøn.
- 233 *Vendil Vensyssel*.
- 235 *Gefion* Myten fortælles i Snorres Edda, 1. Fabel, og i Ynglinge-Saga, Kap. 5; begge Steder pløjes Sjælland dog ud af Mälaren, ikke af Venern. Oehl. har tidl. behandlet Emnet i Romanen »Sjalund« (1802) og i 20. Sang af »Nordens Guder«; smukkeste dog her i »Hroli Krake«.
- 237 *Herian* et af Odins Navne i Snorres Edda.
tusind Sværdesæster under Ægirs Besøg i Valhal lod Odin Sværdene bære ind i Salen »huilke vare saa glimrende, at der aff uden anden Lius iustis Gaardien saa længe de sad og drack« (Snorres Edda, 50. Fabel).
Sæhrimner se nærværende Udgave III, S. 135 og Noter dertil.
- 238 *mungelund* maa vel her betyde: mange. Smlgn. Noten til III, S. 57.
- 240 *forekom* kom i Forkøbet.
- 242 I Skildringen af Vøggurs Møde med Hroli har Oehl. fulgt Saxo (og Snorres Edda); i Sagen finder Mødet Sted under Besøget i Upsala.
Bragi den Gamle Navn paa den ældste kendte norske Skjald (ca. 800—850).
- 243 »*Det dages! Morgenhæns*« o. s. v. Citat af Begyndelsen af Bjarkemaal.
Dismullem imidlertid (Vedels Saxo).
en lang afbugget Krake Oehl. følger Saxos (urigtige) Forklaring af Ordet: »En vnger Karl, ved nalfn Vigge, saac paa Kong Rolff, oc forundrede sig paa hans Høyelse, oc sagde skæmtelige: Huad er dette for en Krage, som Naturen halfuer giffuet saadan Lengelse? Her met loffuede hand Kong Rolff, som vaar en deylig lørger Mand, i det hand lignede hannem ved de lange Træ, som kaldis paa vort danske maal Krage.

- ou brugis som en Trappe, naar man stiger nogen steds høyt op.» (S. XXXIII). Men Ordet betyder »en lille kraftløs Skikkelse, en Vantrovnung« (Ollrik: »Danmarks Heltedigtning« I, 1903, S. 186).
- Hvød kan i Navnefæste du skiænke* dette Træk har Saxo ikke; det findes i Snorres Edda, 63. Fabel (og i Sagas Kap. 42).
- 244 *Kun Lidt kan Vøggur glæde* ogsaa her er Snorres Edda, a. S., eller Sagaen Kildcn.
- 245 *Hornet, drevet af røden Guld* se Noten til I, S. 19.
- 246 *af fierne Folkefærd* ifølge P. E. Müllers Teori skulde Guldhornene stamme fra Keltibererne, der i Oldtiden boede i Spanien.
- en Qvinde, som offred grumt en Mand* »Paa det berømte Guldhorn, som er fundet i det Slesvigske, forestilles hvorledes en Præstinde skier Livet op paa et Menneske« (Suhm S. 344).
- ingen Gudsfrygt* »thet är ej berättadt om Konung Hroff eller hans kiämpar, at the någonsin offradt afgudom, utan fast heldre trodt på sin egen macht och styrkja, emedan som then rätta Tron, war äntå icks förkunnad här i Nordlandens« (Kap. 48, S. 115).
- 247 *Folkvanger* her: Kærlighedens Rige.
- 248 *Hælvten af de Slagne hører Freia til* saaledes Grinnismal; Suhm S. 258.
- Drifa-Episoden er fri Digtning.*
- 249 *ved Borgeled* de følgende Vers er sammensat af en Række almindelige Folkevisevendinger.
- Barder Skjalde.*
- Guldtævel* Guldtærning.
- 252 *Ravnen flyver om Aftenen* Citat af Visen om Verner Ravn (Syv. Anden Part, Nr. III) mellem Oehl. Folkeviseexcerpter: »Ravnen flojer om Aftenen, Om Dagen han ikke maa. — Den skal have den slette Lykke, Som ei den gode kan faae.«
- Ast* se S. 211.
- 254 *Hofguden* Tempelpræsten.
- 255 For at oplive Læseren lidt ovenpaa denne triste Historie afsluttede Oehl. i de senere Udgaver 6. Sang.

- der forøvrigt blev grundigt forkortet, med et lystigt Optrin med to Bersærker Instein og Hroke hin Svarte, som søger Optagelse blandt Hrolls Kæmper.
- 259 *løser Lænken, som selv hun monne binde* efter Balders Død fangede Aserne Loke, der straffedes paa den i Digtet beskrevne Maade. Det var dog ikke Skade, der lagde ham i Lænker, men hun fæstede Giftslangen over hans Hoved (Edda, 47. Fabel). Se »Baldur hin Gode«, III, S. 219.
- Freias Stjerneøk* Stjernebilledet Orion. Smlg. I, S. 3.
- 261 *en Kvinde Lokes Hustru* Sigyn.
- 263 *Trællenes bange Skrig* Oehl. refererer her Tacitus' Fortælling om Gudinden Nerthus (Cap. XL), hvis Gudebillede paa en Ø i Norden kørtes til en Sø for at bades af Præsterne. Trællene, som fulgte Gudindens Vogn, blev dræbt for intet at røbe om den helige Handling.
- Axels Sønner* Københavnerne.
- 265 *Fylgie* Skytsaand.
- 267 *forsage* tabt Modet (ty. *verzagen*). Smlgn. III, S. 45.
- 269 *Vingolf* Valhal.
stoler paa din egen Kraft se Noten til S. 246.
Alfadens Aser alle hverken Ægir eller Mimer hørte forøvrigt til Aserne.
- 270 *den lumske Hexemeester* Uvilje mod Odin tillægges Bjärke i Bjärkemaal (Saxo S. XXXVIII og Sagaen Kap. 51, S. 125); Oehl. slutter fra Svenden til hans Herre. Skildringen af Odin er hentet fra Ynglinge-Saga, Kap. 2—10 (2—9); hans Eventyr med Gunløde, som vogtede Suttungs Mjød, fortælles i Snorres Edda, 61.—62. Fabel, hans Elskov til den russiske Kongedatter Rinda i Saxos tredje Bog (S. XLVIII f.). Begge disse Episoder er udførligt behandlede i 21. Sang af »Nordens Guder«.
- Mærked sig med Geirsod* da Odin laa for Døden i Sviithod, lod han sig mærke med Spydsoed og tlegnede sig alle Mænd, der var faldet i Kampen (Ynglinge-Saga, Kap. 10 (9)).
- 272 *Ottende Sang* svarer til Sagaens Kap. 38—41.

- ei for Guldet at vinde* det er netop hans Hensigt i Sagaen (Kap. 38), men Oehl. har aabenbart ikke fundet dette Motiv fint nok. Saxo har givet ham et Fingerring, idet han (S. XXXII) nævner, at Urse sendte Bud efter sin Søn, fordi hun var ked af sin »karrige, gerrige og nidske« Ægtemand.
- 274 *sine Tryllegaldre* »Konung Adcl war en then största afguda offrare, ther til med full af swartkonst och trulldome« (Kap. 17, S. 39).
- 275 *En Mand de søe i Døren* Oehl. har forvansket Sagaens Hensigt med Mødet mellem Hrolf og Odin. I Sagaen (Kap. 39) kommer Hrolf med 124 Mand til Sverrig. Besøget hos Hrane Bonde tjener til at prøve Kæmpernes sande Værd. Første Nat plages de af Kulde; paa Bondens Raad hjemsender Hrolf Halvparten som uskikkede; næste Nat af Tørst, tredje Nat af Heden fra Baalet. Kun de tolv ypperste Kæmper bestaar alle Prøver. Kongen takker Hrane for hans gode Raad. — Paa Hjemrejsen, Kap. 46, møder Hrolf paa Bonden, der siger, at hans Varsler slog til, og som tilbyder Kongen Vaaben, som denne ikke modtager. Herover vredes han; Bjærke, og siden Hrolf ogsaa, fortryder Afslaget, da de nu forstaa, at Bonden er Odin selv. Bjærke advarer Hrolf mod fremtidige Krige, da Lykken nu næppe vil være ham gunstig mere, siden Odin er blevet hans Fjende.
- 277 *Dæmesager* Fortællinger om Fortidens Hændelser.
- 278 *Vingler* (svensk) forklares ved det følgende: *Mester udi Svig*. *Svipdægger* i Sagaen, Kap. 40, er det Bjærke: »Bodwar sade: seen wäl til, swänner, at intet manarna eller swantzerna på wåra häster komma i olag, utan ansen och bewaren them wäl och granneligen, så lagande at the intet blifwa orene ej eller nedsölade« (S. 94).
- 279 *min Skaitekonge* saaledes Saxo (S. XXXI) »Vdi de Dage lsa Suerige under Danmarckis Krone«.
- 280 *med trofast Tapperhed slog jeg for Eders Vælde* Sagaens Kap. 18—22 fortæller, at Svipdag befriede Kong Adils for en Flok Bersærker. Senere vendte de

- tilbage; i den paafølgende haarde Kamp, hvor Svipdag mistede sit ene Øje, stod hans Brødre ham bi. Trods givet Løfte undlod Adils at komme ham til Undsætning — han vilde først se, til hvilken Side Sejren hældede, før at kunne slutte sig til den stærkeste Part. Svipdag og Brødrene forlod ham i Vrede og drog til Hrolf i Leire.
- 282 *Freias Graad* poetisk Betegnelse for Guldet (Snorres Edda, Afsnittet om Kenninger).
første Bæger Odin jeg vier »Ved Offere, ja endog ved andre Gæstebude var det brugeligt at drikke Gudernes Skaal« (Suhm S. 347).
- 284 *Han tog sit Skiold* Oehl. følger her Edda, 64. Fabel: »da springer Hrolff op oc de andre, sigendis, lader os kaste meer paa Ilden, tager sin Skiold oc kaster paa Ilden, oc gaar igiennem Ilden imidlertid Skiolden brænder, sigendis, den frycter icke for Ild som kand springe offver.«
Surtur se Noten til S. 133.
Frei her Freir; ellers ofte = Freia (f. Ex. S. 253).
- 287 *Gram* Kongens Hund nævnes flere Gange i Sagaen, men den lille Episode med Tasken er fri Digtning.
- 289 *den halve Gud* Halvguden.
Jeg aldrig vender meer tilbage Oehl. følger her Saxo; i Sagaen bliver Yrsa hos Adils. Iøvrigt bygger denne Sang paa Sagaens Kap. 44—45 samt (for Skildringen af Adils Død) paa Ynglinge-Saga, Kap. 33 (29).
- 290 *smaa Søkongers Rov* o. s. v. »Syntes den met fuldkommen Ret at kaldes Sø-Konge, som aldrig soff under sodet Bielke, oc aldrig dræck aff Horn ved Arnestedit« (Ynglinge-Saga, Kap. 34, S. 43).
- 291 *Om unge Humbles Tvækamp* fri Gendigtning af Første Part Nr. V i Syvs Folkevisebog (»De vare syv og syvsindstyve —«). Oehl. har dog her benyttet i Abrahamsons, Nyerups og Rahbeks »Udvalgte Danske Viser fra Middelalderen«, I, 1812, S. 8—14, idet Linjen: *tagst op tillige med Blomme* refererer sig til en Strofe, som ikke forekommer i Syvs Tekst.
- 292 *starblind* meget nærsynet.

- Kringlen Sporehjulet*. Smlgn. I, S. 79.
togst op tillige med Blomme Misforståelse af *togst op tvilike* [= en sudan] *Blomme*.
- 293 *Adils var Staldmester* se Side 299 og Noten dertil.
- 295 *hin Spage* den sindige, betænksomme.
Braser Spænder, Brystsmykker. — Mærkeligt er det at se, hvor lidt Oehl. har faaet ud af den berømte Scene, hvor Hroli saar Guld paa Fyrisvold.
- 296 *Bulen* Fordybningen i Skjoldet.
- 297 *Boigdelaget* Egnen. Suhm S. 339 forklarer Ordet »Boydd o: beboet Egn omkring«.
Sigtun By ved Mälaren, hvor der fandtes et ældgammelt Gudehov, efter Snorre grundlagt af Odin.
Tryllehalet Gengivelse af Sagaens *seidhiall* (S. 10), der oversættes ved Troldstol.
Skildringen af Volven bygger paa Suhm S. 363: »at den Volve *Heidr*, som var Enke, havde i sit Følge 30 Svenne og 15 Jomfruer, at de bleve satte paa høye Steder, og havde under sig Hlynder, stoppede med Hanefiær, at de bare Hunniske Bælter, og havde Punge, hvorudi de forvarede hvad som de behøvede til deres Troldom, At en af dem spiste Grød af Giedde-Mælk, og en Ret af alle de Dyrs Hjerter, som der var tillavede for de andre i Gæstebudet, . . . , og at de brugte adskillige Instrumenter, og store Seid-Staver.«
Vardlokker en Slags Tryllesang.
- 298 *Ni og halvfemsindstyve Funger* smlgn. Noten til S. 229.
- 299 *Hlaubollerne* Offerblodsskaalene. Se III, S. 54 og Suhm S. 337.
Han var en god Staldmester Ynglinge-Saga Kap. 33 (29): »Kong Adils holt megit aff gode Heste; hand eiede de beste Heste i den Tid. En aff hands Heste hed Slongvir, oc en anden Hrafu, huileken hand hafde tagit fra Kong Ale, da hand var død; oc aff denne var fød en anden Hest, som oc hed Hrafn, huileken Kong Adils sende til Kong Godgest paa Helgeland« (S. 42).
Ind i Disarsalen Snorre fortæller Adils Død (Yng-

linge-Saga, Kap 33 (29): »Kong Adils var ved et Dises Offer, oc der hand red omkring Dises-Salen (Gudindens Tempel) snublede Hesten under hannem, oc faldt om, saa Kongen styrtede Hovedkulds frem ofuer Hesten, oc slogs hans Hofuet mod en Sten, saa at Hiernes skallen refuede, men Hiernen laa paa Stenen, huors af hand dødde. Adils dødde i Upsa!, oc bleff der lagt udi en Høj« (S. 42).

302 *Adils Brodersøn* Kilderne omtaler ikke noget Slægtskab mellem Hiartvar og Adils, men Saxo opfatter Hiartvar som en svensk Fyrste.

305 *ei Hælvten Fisk* Ms. tilføjer:

Jeg hendes runde Lænder nu saae med Læg og Been.
Det er en dellig Qvinde, den Sag er klar og reen.

306 *den unge skionne Qvinde* Ms. har: den skionne nøgne Qvinde. *Ung* kan Skulde vel knapt nok kaldes, da hun er ældre end Hrolfs Moder Yrsa.
den hvide Qvinde stod Ms. tilføjer:

Og stæred glensom Hakret, blysoent, fra tætte Læ.
Dog standom blottedes Barmen, stundom det runde Knæ.

308 *Møen, der vanked saa tankefuld* Hentydning til Ewalds Vise i »Fiskerne« om Liden Gunver:

Liden Gunver vandter somhelst i Qvel,
Saa tankefuld.

— — — — —
O vege dig, mit Barn, for de falske Mandfolk!

312 *Frodes Alder* Frode Frødegods Tid. Den faldt forevrigt (efter Saxo) adskilligt efter Hrolfs Død.

Qvinde drak i Fællig medens Skildringen af Hiartvars og Skuldes Møde er fri Digting, er der til deres Trolovelse benyttet et Par Episoder fra *Ynglinge-Saga*, Kap. 41 (37) »Hiarvards Giftermaal« (som vist isvrigt handler om en helt anden Konge af dette Navn): Kong Hiarvard besøger Kong Granmar og bliver vel modtaget. »Om Aftenen, da Skaalen skulde gaae om, var det Sædvane hos de Konninger, som sad hjemme i deris Lande, . . . at man skulde dricke *Tvimøning* (to oc to tilsammen) huer for sig, en Mand oc en Qvinde, saa langt det rackte.« Konge-

- datteren skænker for Hiorvard; de drikker Tvimæning sammen, og næste Dag begærer han hende til Hustru af Kongen (S. 50—51).
- 316 Fortællingen om Elgfrode og Thorer er ganske uafhængig af Sagaens Beretning om deres Skæbne.
- 319 *Hrugner og Mokkarkalf* Hrugner var en Jætte, som Thor fældede; han bar et Stenhjerte i Brystet. Til Hjælp i Kampen havde han en Lerkæmpe, ni Aien høj og med et Hoppelhjerte; han hed *Mokkurkalf* og blev fældet af Tialfe (Edda, 55. Fabel).
- 321 *hugprud* se Note til S. 211.
- 322 *fus* hurtigt.
- Kæmpeholk* Krigsfartøj. Smlgn. Noten til IV, S. 46. *ved Siden af en Ulv* saaledes bød Frode Fredegods Lov. — I Ms. lyder Stedet:
- At man en Tyv kan henge, ved Siden af en Hånd.
Om end han skulde vele trebunåred Bismærpand.
- 326 *med aabent Øie* Ms.: med lukte Øine.
- 329 *det hudtætte Skjold* Skjoldene var beklædt med Dyrehuder. Oehl. havde opr. i Ms. skrevet: »med tætte Kobberskjold«.
- 331 Tolvte Sang bygger i Hovedsagen paa Saxos Skildring af Hrofis Fald.
- For Hytten kunde Bonden* Ms.: For Landet kunde Haanden.
- 332 *Aserne Guldbrikker i Sommergræsset* finde det sker i Gimle efter Ragnarok (Edda, 49. Fabel).
- 333 *Audumble* se S. 133 samt III, S. 83 i.
- Veilyst* Overdaadighed.
- 335 *Galdre og Seid* er de to nordiske Former for Trolddom. Den sidste »var saa vederstyggelig, at Mændene bluedes derved, og derfor overlode den til Præstinderne og Fruentimret« (Suhm S. 353). Sagaen (Kap. 47) kalder Skuld »en arg trollkona« (S. 113).
- 336 *Sebelia* en Ko, som nævnes i Regnars Saga; den skabte Skræk og Forvirring i Fjendehæren (Suhm S. 325). *Hofgydte* »endog Prinsesser forestode Gudstienesten, forrettede Ofringerne og smurde og tørrede Guderens Billeder. Saadan en Præstinde kaldtes en Hofgybia« (Suhm. S. 350).

VisendesMænd Spaamænd. (Sagaen Kap. 1, S. 3; Suhm S. 357).

Blodstenen »Mennesker, som skulde ofres, bleve slagne imod en stor Sten, og paa den Maade dræbtes« (Suhm S. 344).

stak Mavernø paa Kieppe »Den unævnte Forfatter af den Holstenske Krønike skriver, at de Dithmarsiske Qvinder revø Maven ud af ibielslagne Mennesker, holdte den paa høye Kieppe, og spaaede af den« (Suhm S. 351).

Hun stegte ham en Ulv, hun kogte ham en Slange »Guttorm aad en Slange, og en Ulv, begge kogte, og blev deraf meget gram og dristig« (Suhm S. 361).

den røde Tvæl Blodet. Offerblod smurtes paa Gudebillederne (Suhm S. 341).

Nægler og Haar »Udi Dale Loven tales om hvad Straf den Kone bør lide, som gribes i Troldom med Nægler og Haar af levende eller døde« (Suhm S. 375).

en Hesselstang »Eigill, da han vilde forbande Kong Eric Blodøxe, tog en Hessel-Stang, og gik dermed øverst paa et Biørg, hvor det vendte ind til Landet, havende et HestøHoved med sig, sigende: Jeg opretter her Nidstang, og uddeler jeg dette Nid til Kong Eric og Gunhild; jeg vender det mod Landvætter som behøe dette Land, saa de ei skulde finde deres Boliger, men fare vild, indtil de drive Eric og Gunhild af Landet; derefter skiød han Stangen ned i en Biørg Rift, vendte HorseHovedet op imod Landet« (Suhm S. 364).

Hestehager Hagesko; Hestesko, der bagtil har nedadvendende Hager.

337 *Contrafet* her: Ansigt.

Kvaser Fredspagten mellem Aser og Vaner besegledes ved, at begge Parter spyttede i et Kar, og af Spyttet skabte Gudene den vise Kvaser. Paa Rejsen gennem Verden traf han to Dværge (Resens Oversættelse: *Nisser*), der dræbte ham og blandede hans Blod med Honning og Mjød i Karret Odræder; den, der drak deraf, fik Digtekunstens Gave. Jætten Sut-

- tung tog siden Mjæden fra Dværgene, og ved Hjælp af hans Datter Gunløde (sm. S. 269) erobrede Odin den (Edda, 60. Fabel).
- 340 *Ei tænker man paa Alt!* Heiberg morede sig meget over denne Replik, men den stammer i Virkeligheden direkte fra Sagaens Kap. 49: »Mycket illa och obilligt gjorde tu med mig, sade han; men han swarade; man behöfwer intet wara så noga i alt» (S. 116). — Situationen er nu ganske vist baade hos Saxo og i Sagaen en anden end her: Hjalte besøger sin Frille, og da hun letfærdigt spørger ham, hvem hun skal tage efter hans Død, bider han til Svar Næsen af hende, og saa falder det citerede Replikskifte. Oehl.s tro Signe stammer fra Ewalds »Rolf's Krage»; han roste Ewald for at have »forvædlet Signe fra Hjaltes letfærdige Frille til hans uskyldige, elskværdige Brud» (»Om Evald og Schillers», I, 1854, S. 94).
- 341 *Vaagner af Eders Slummer!* store Partier i det følgende er en poetisk Parafrese af Saxos Gengivelse af Bjarkemaalet. Til Sammenligning hidrættes de paa-gældende Afsnit af Vedels Tekst: »Vaager op alle, saa mange sig kiende at tiene Kong Rolf, enten for Klæde eller Penninge, eller hafue tilsagt hanum Tro, Huldskaft oc Mandskaff Her er leke Jomfruleeg, eller at kysse oc tage i Paffn Vaager op, oc kommer her vd, saa mange som ere Kong Rolffs Eedsuorne Venner Tager mandelige mod til eder, oc strider for eders Kong oc egen ære. Nu er tiden, at huer som Ære hafuer kier, gjør sin Herre fyldest for Klæde oc Penninge oc andre hans Velgjerninger. Hand gaff oss i sin velmaet Tydske Sued Tager Exempel aff de ædle Ørne, som vende Brystet frem, naar de gjøre indfald imod deris Fiender O du arrige Skalck, oc wblue Forrædere, Hiartuar, som fulde din Husfruis Seuldis onde oc blodgierige raad» (S. XXXV—XXXVI).
- 342 og kaldte paa sin Smaadren »Biarcke vaagne op i det samme, taledo til Skalck sin Kammersuend, oc sagde: Stat op du Dreng, tend Ljus, fey Gullfvet, oc

gjør Ild met en hast, Jeg kand intet tage mig faare
i denne store Kuld, før end jeg bliffuer varm.« (S.
XXXV).

Biarke hviler endnu? »Soffuer du endnu, eller huad
forhindrer dig? Kommer du icke snartigen her vd, da
vil Ilden gieste dig.. Lader oss tencke paa den store
Fromhed og Geffmildhed hand beuiste oss, der hand
slog Rærick, den gerige Bøckis søn ihiel, som vaar
saa offuermaade rig paa Guld oc Sølf... Thi aldrig
vaar hannem nogen ting saa kier, eller deylig, at hand
jo døelte det met sine gode Venner. Hand actede
icke Guld mere end Aske. Thi hand tenckte vel, at
icke Guld och Sølf, men it ærligt oc euigt Rycte, gaff
hannem it langt Løffnet, oc mange Aars ihukommelse..
Thi hand vaar i sin velmact dydig oc dristig, oc
rask som en Ful eller en Hiort imod sine Fiender.
See her rinder nu Blod at Gaderne, .. Lader oss være
frimodige i Mund oc Haand, at der findis intet fryct-
actigheds Tegen hos oss i nogen maade. Dyd oc Man-
doms gierninger ere wdødelige, oc giffue oss en euig
Ære, som aldrig forgaar eller forgættis, naar vore
Legeme end ere døde, oc henraadnede vdi Jordene«
(S. XXXVI—XXXVII).

343 *Hvi raaber du, kiække Hialte* »Biarcke suarede: Huor
faare raaber du stercke Hialte saa høyt paa mig, at
ieg er Kong Rolffs Suoger? .. Men giff mig ickum liden
Frist, indtil ieg kand tage mine Vaaben paa mig. Nu
binder ieg op mit Suerd, nu legger ieg min Brynie
paa, oc sætter min Hielm op, oc raster mig til, som
ieg snarteste kand« (S. XXXVII).

346 *en Kæmpebjørn* Oehl. refererer her i faa Vers Sa-
gaens eventyrlige Skildring af Kampen (Kap. 50—51);
Medens Biarke sover, kæmper hans Fylgie i en Bjørns
Skikkelse mod Fjenderne; den forsvinder, da Hialte
kalder hann ud til Kamp. Men nu udsender Skulde en
Tryllegalt, hvis Børster udskyde File, som fælder
Hrolfskæmperne.

347 At Skulde falder i Kampen, og at Hiartvar hævner
hende ved at fælde Hrolf, har Oehl. fra Ewald; i Sa-

gaen overlever hun Slaget. Men det er Oehls eget
Paafund, at Dyrene dræber hende; hos Ewald gør
Viggo det (»Rolf Krage«, III Akt).

Eia, I ærlige Danske »I frimodige Danske Mend, føl-
ger mit raad, oc afflegger eders Harnisk, kaster eders
Skiolde paa Ryggen, oc strider saa met bare Bryst . .
Binder Armbond om eders Hender, at i kunde diss
haardere sla til.« . . ».. alligeuel skal ieg offre min
døde Suoger ti Mend, som hand haffuer gifuet mig at
føre vdi mit Vaaben.« . . »Jeg dragis icke til minde,
at ieg haffuer været paa nogen Vaisted, som saadanne
Hug oc stort Mandfald er skeedt paa en tid. . . Thi
der ligger omkring mig met døde Kroppe, lige som it
høyt stort Bierg. Oc huor er nu den stortalende
Mand, som tilforn raabte paa mig saa hoffærdeligen,
lige som hand haffde tollf Mænds Styreke.

Hialte suarede: Endog, gode Biarcke, at ieg haffuer
icke mange, som giøre mig bistand, saa er ieg alligevel
icke langt fra haanden. . . Jeg haffuer icke saa meget
aff min Skiold, at ieg kand holde i Haanden for mige
(S. XXXVII--XXXVIII).

349 *Seer du ei Odin Gamle?* »Nu haffuer ieg stor lyst
at see Otthin, som haffuer ickun it Øye. Sig mig Rude
kiere Hustru, om du seer hannem nogen steds.

Rude suarede: Viltu haffue lycke at krige fremdelis,
da løfft dine Øyen op til Himmelen, oc gjør dit Of-
fer, til den som Macten og Seyer haffuer at volde.

Biarcke suarede: Kand ieg faae Frigis Hosbonde at
see, neppeligen skal hand komme skadesløs fra Leyre,
førde hand end en gang saa skinnende en Skiold, oc
rede end en gang saa huid en Hest . . Men efterdi
her er icke andet kaar paa færde, da lader oss legge
vind paa, saa lunge som wi leffue, oc Blodet er varmt
vdi oss, at wi kunde falde oc dø som ærlige Mend.
Jeg vil dø her ved min Herris Hoffuet, Du Hialte
leg dig ved hans Fodder, at naar de komme oc rand-
sage disse døde Lig, huer mand kand see, at wi
haffue trolige tient vor Konge oc Herre, oc icke op-
pobaaret hans Klæde oc Penninge forgeffus. Det hin-

- drer ikke, at Raffne og Ørne fortære siden vore Les-
geme, naar vi ellers ds som oprigtige og frimodige
Krigsmænd, paa Valsteden hos vor Konge og Herre«
(S. XXXVIII).
- 350 *qvik levende.*
den Frække den Tapre.
- 351 Vøggurs Hævn skildres efter Saxo (S. XXXIX); i Sa-
gaen falder Hiartvar i Slaget (Kap. 52).
- 353 *han hørte til de Tolf Vøggurs fornemme Plads mel-*
lem Kæmperne stammer fra Ewald; i Sagaen fore-
kommer han Mændene at være »eländig arm, enfaldig
och af litet värde« (Kap. 42, S. 101).